

KKSVM-2024-1

KKSVM-2024-1**M. A. Yogashastra (NEP) (Second Semester)****Examination March/April - 2024****भारतीय तत्त्वज्ञान आणि योगसूत्रे****Indian Philosophy and Yogasutra (Paper - I)****Time: 3 hrs.]****[Total Marks: 80**

Notes- All questions carry equal marks.

Answer any five question from eight questions.

सुचना : सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. आठ प्रश्नांपैकी कोणतेही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- Q. 1.** Compare between the concept of Arhat and Bodhisatva on the basis of common points. 16
सामाईक मुद्द्यांच्या आधारे अर्हत व बोधिसत्त्व या संकल्पनामधील तुलना करा.
- Q. 2.** Answer the following questions in brief. 16
खालील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा.
a) Explain the nature of Prakriti as per Samkhya.
सांख्यानुसार प्रकृतीचे स्वरूप स्पष्ट करा.
b) Nature of Yogin
योगिन्चे स्वरूप
- Q. 3.** Explain the nature of Purusha as per Samkhya Philosophy. 16
सांख्य दर्शनानुसार पुरुषाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- Q. 4.** Answer the following questions in brief. 16
खालील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा.
a) Trigunas as per Samkhya / सांख्यांच्या मते त्रिगुण
b) Kaivalya / कैवल्य

- Q. 5.** Write down first three sutras from Patanjala Yogasutras and explain them in your own words. 16
पातंजल योगसूत्रांमधील पहिली तीन सूत्रे लिहून त्याचे स्वशब्दात वर्णन करा.
- Q. 6.** Write notes on the following topics. 16
खालील मुद्द्यांवर टीपा लिहा.
a) Vashikaran Vairagya / वशीकरण वैराग्य
b) Definition of yoga by Vyasa / व्यासांनुसार योगाची व्याख्या
- Q. 7.** Write down the remedies for happy mind (Chittapra Sadana Upayas) as given in Patanjala Yogasutras. 16
पातंजल योगसूत्रांमध्ये दिलेले चित्त प्रसादनाचे उपाय लिहा.
- Q. 8.** Write notes on the below topics. 16
खालील मुद्द्यांवर टीपा लिहा.
a) Kriyayoga / क्रियायोग
b) Structure of Patanjala Yogasutras as a text
'पातंजल योगसूत्रां'ची एक ग्रंथ म्हणून रचना.
-

KKSv-2024-1

KKSv-2024-1**M. A. Yogashastra (NEP) (Second Semester)****Examination March/April - 2024****Yoga Upanishad and Modern Yoga (Paper - II)****Time: 3 hrs.]****[Total Marks: 80**

Notes- All questions carry equal marks.

Answer any five question from eight questions.

सुचना : सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. आठ प्रश्नांपैकी कोणतेही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

Q. 1. Explain the concept of Nadi and Nadishuddhi as given in Shandilya Upanishad 16

शांडिल्य उपनिषदामध्ये वर्णित नाडी तसेच नाडीशुद्धि या संकल्पना स्पष्ट करा.

Q. 2. Write notes on below topics. 16
खालील मुद्द्यांवर टीपा लिहा.

- Pranayama in Shandilya Upanishad
शांडिल्य उपनिषदातील प्राणायाम
- Swami Vivekananda and Yoga
योग व स्वामी विवेकानंद

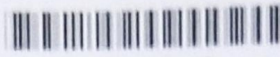
Q. 3. Explain in brief 'six-fold' yoga as given in DhyanaBindu Upanishad. 16

ध्यानबिंदु उपनिषदामध्ये वर्णित षडांग योग थोडक्यात स्पष्ट करा.

Q. 4. Write notes on below topics. 16
खालील मुद्द्यांवर टीपा लिहा.

- Ajapa Gayatri as given in DhyanaBindu Upanishad
ध्यानबिंदु उपनिषदानुसार अजपा गायत्री
- Swami Shivananda Saraswati
स्वामी शिवानंद सरस्वती

- Q. 5.** Discuss the place of Swami Satyananda Saraswati's contribution in Yoga's modern development. 16
योगाच्या आधुनिक काळातील विकासामध्ये स्वामी सत्यानंद सरस्वतींच्या योगदानाच स्थान यांवर चर्चा करा.
- Q. 6.** Write notes on below topics. 16
खालील मुद्द्यांवर टीपा लिहा.
a) Pranava as per Shandilya Upanishad's
शांडिल्य उपनिषदानुसार प्रणव
b) Ramkrishna Paramahansa
रामकृष्ण परमहंस
- Q. 7.** Discuss in brief about the development of Yoga in modern times. 16
योगाचा आधुनिक काळातील विकास यांवर थोडक्यात चर्चा करा.
- Q. 8.** Write notes on the following topics. 16
खालील मुद्द्यांवर टीपा लिहा.
a) Shandilya Upanishad's Gist
शांडिल्य उपनिषदाचा सार
b) Asans in DhyanaBindu Upanishad
ध्यानबिंदु उपनिषदामधील आसने.
-

KRSV-2024-1

KKSV-2024-1**M. A. Yogashastra (NEP) (Second Semester)****Examination March/April - 2024****उपयोजित योग – Applied Yoga (Paper - V)****Time: 3 hrs.]****[Total Marks: 80**

Notes- All questions carry equal marks.

Answer any five question from eight questions.

सूचना : सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. आठ प्रश्नांपैकी कोणतेही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

Q. 1. Discuss about the effects of yogic practices on different aspects of the schoolgoing children. **16**

शालेय विद्यार्थ्यांचा जीवनातील विविध पैलूवर योग अभ्यासाचा काय परिणाम होतो? चर्चा करा.

Q. 2. Write notes on the below topics. **16**

खालील मुद्द्यांवर टीपा लिहा.

a) Effects of Yoga practice on memory level / performance of the students.

विद्यार्थ्यांच्या स्मरणशक्तिवर योगाभ्यासाचा होणारा परिणाम.

b) Objectives of sports education.

क्रीडा शिक्षणाची उद्दिष्टे

Q. 3. What are the common injuries those are seen in the field of sports? Suggest yoga therapy for them. **16**

क्रीडाक्षेत्रात सामान्यपणे आढळणाऱ्या दुखापती कोणत्या? त्यांच्या निवारणाकरिता योगचिकित्सा सुचवा.

Q. 4. Write notes on below topics.

16

खालील मुद्द्यांवर टीपा लिहा.

- a) Conventional medicine vs. Yoga Therapy
नेहमीचे औषधोपचार वि. योगचिकित्सा
- b) Common problems faced by students
विद्यार्थ्यांना सामान्यपणे भेडसावणाऱ्या समस्या.

Q. 5. Describe various realms of Yoga Therapy.

16

योगचिकित्सेचे विभिन्न क्षेत्र वर्णित करा.

Q. 6. Write notes on below topics.

खालील मुद्द्यांवर टीपा लिहा.

- a) Yoga for indoor sports
इनडोअर खेळांकरिता योग
- b) Yoga therapy as a prevention
रोग टाळण्याकरिता योग

Q. 7. Elaborate an example of Yoga therapy on any one disease with the help of given points. (Symptoms, Predisposing factors and Yogic intervention.)

16

दिलेल्या मुद्द्यांच्या आधारे कुठल्याही एका रोगावर योगचिकित्सा उदाहरण म्हणून विशद करा. (लक्षणे, कारणे आणि योगचिकित्सा)

Q. 8. Write notes on below topics.

16

खालील मुद्द्यांवर टीपा लिहा.

- a) Nature of yoga therapy.
योगचिकित्सेचे स्वरूप
- b) Yoga for concentration of students
विद्यार्थ्यांच्या एकाग्रतेसाठी योग.